

สำนักอนามัย สิ่งแวดล้อม	มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure : SOP)	วันที่มีผลบังคับใช้ พ.ศ. 2564 จำนวน 6 หน้า	รหัส SOP .....-.....
	ชื่อกระบวนการ การพัฒนากฎหมายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ผู้จัดทำ กลุ่มพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมจากมลพิษ		

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมในการพัฒนากฎหมายระดับอนุบัญญัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ขอบเขต

ครอบคลุมการดำเนินงานพัฒนากฎหมายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ตั้งแต่กำหนดผู้รับผิดชอบ การศึกษา ทบทวน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องพร้อมสรุปสถานการณ์ปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน จัดทำมาตรฐาน/แนวทางวิชาการ การยกร่างกฎหมาย จัดประชุมคณะทำงานวิชาการ ประชุมคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณาร่างกฎหมาย จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียต่อร่างกฎหมาย เสนอร่างกฎหมายต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ และเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการสาธารณสุขเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยครอบคลุมกฎหมายระดับอนุบัญญัติ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ดังนี้

- 2.1 คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข
- 2.2 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข
- 2.3 กฎกระทรวง

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

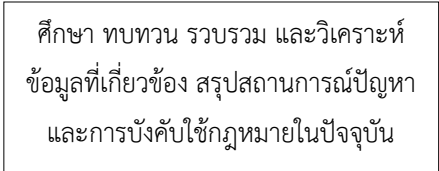
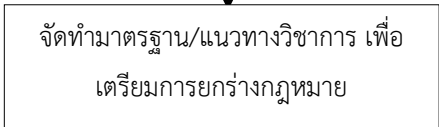
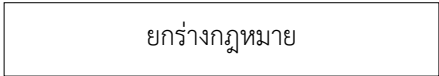
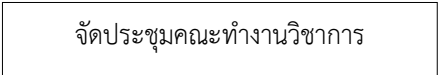
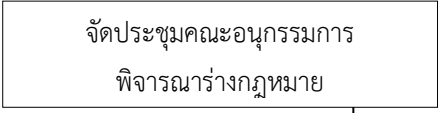
4. เอกสารอ้างอิง

4.1 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 38 หน้า 167 - 188 (ลงวันที่ 5 เมษายน 2535), 2535.

4.2 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. คู่มือการร่างกฎหมาย “การร่างกฎหมายและแบบของกฎหมาย” ปรับปรุงครั้งที่ 1 (กันยายน 2550)

4.3 ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข. 2557. คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. พิมพ์ครั้งที่ 7. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

5. แผนภูมิการทำงาน

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา (เวลาทำการ)	มาตรฐานคุณภาพงาน	ตัวชี้วัด	ผู้รับผิดชอบ
1.	 <p>กำหนดผู้รับผิดชอบ</p>	7 วัน	มีความรู้ทางด้านการศึกษา สาธารณสุข หรือ อนามัยสิ่งแวดล้อม	มีคำสั่งแต่งตั้งหรือ หนังสือมอบหมาย ผู้รับผิดชอบที่มี คุณสมบัติตาม มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้อำนวยการสำนัก อนามัยสิ่งแวดล้อม
2.	 <p>ศึกษา ทบทวน รวบรวม และวิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สรุปลักษณะปัญหา และการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน</p>	120 วัน	กระบวนการศึกษา ทบทวน รวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูลที่ เกี่ยวข้อง รวมถึงการ สรุปลักษณะปัญหา และการบังคับใช้ กฎหมายในปัจจุบัน	รายงานผลการศึกษา ทบทวน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับ มอบหมาย
3.	 <p>จัดทำมาตรฐาน/แนวทางวิชาการ เพื่อ เตรียมการยกร่างกฎหมาย</p>	30 วัน	กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อกำหนด มาตรฐาน/แนวทาง วิชาการด้านอนามัย สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัย	เอกสารมาตรฐาน/ แนวทางวิชาการ	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับ มอบหมาย
4.	 <p>ยกร่างกฎหมาย</p>	15 วัน	การยกร่างกฎหมายที่มี สาระสำคัญและรูปแบบ ตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนด	มีร่างกฎหมาย	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับ มอบหมาย
5.	 <p>จัดประชุมคณะทำงานวิชาการ</p>	30 วัน	จัดให้มีการประชุม คณะทำงานวิชาการ เพื่อพิจารณาร่าง กฎหมาย	มีการจัดประชุม คณะทำงานวิชาการ	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับ มอบหมาย
6.	 <p>จัดประชุมคณะอนุกรรมการ พิจารณาร่างกฎหมาย</p> <p>กรณีคำแนะนำ กรณีประกาศ/กฎกระทรวง</p>	30 วัน	จัดให้มีการประชุม คณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาร่าง กฎหมาย	มีการจัดประชุม คณะอนุกรรมการฯ	เลขานุการ คณะอนุกรรมการ

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา (เวลาทำการ)	มาตรฐานคุณภาพงาน	ตัวชี้วัด	ผู้รับผิดชอบ
7.		15 วัน	จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากมีส่วนได้เสีย เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมาย	มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย
8.		15 วัน	จัดให้มีการประชุมคณะอนุกรรมการครั้งที่ 2 เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายที่ผ่านการรับฟังความคิดเห็น	มีการจัดประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ 2	เลขานุการคณะอนุกรรมการ
9.		7 วัน	การจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและนำเสนอร่างกฎหมายต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ	มีการนำเสนอร่างกฎหมายต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย และเลขานุการคณะอนุกรรมการ
10.		15 วัน	การจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและนำเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการสาธารณสุข	มีการนำเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการสาธารณสุข	ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม, เลขานุการคณะอนุกรรมการ และผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

6. รายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติงาน

6.1 การกำหนดผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การพัฒนากฎหมายระดับอนุบัญญัติมีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบงานพัฒนากฎหมายที่ชัดเจน โดยผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือหัวหน้ากลุ่มที่ได้รับมอบหมายพิจารณาผู้ที่มีความรู้ทางด้านการสาธารณสุขหรืออนามัย

สิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบการพัฒนากฎหมายในประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือประเด็นที่มีปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

6.2 ศึกษา ทบทวน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สรุปลักษณะปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะได้มาซึ่งชุดข้อมูลประกอบการร่างกฎหมายใหม่ให้มีความสอดคล้องกับสภาพสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายดำเนินการศึกษาวิจัย หรือค้นคว้า ทบทวน รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลวิชาการทั้งในและต่างประเทศ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกฎหมายที่ต้องการพัฒนาหรือประเด็นที่ได้รับนโยบายจากผู้บริหาร รวมถึงการสรุปประเด็นสถานการณ์ปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการพัฒนากฎหมายนั้น

6.3 จัดทำมาตรฐาน/แนวทางวิชาการ เป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษา มาทำการกำหนดค่ามาตรฐานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม/แนวทางวิชาการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อการควบคุมสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและการจัดการเหตุรำคาญ ประกอบการร่างกฎหมาย

6.4 ยกร่างกฎหมาย ผู้บริหารสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมอาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่างกฎหมายหรืออาจมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการยกร่างกฎหมายที่ต้องการพัฒนา โดยจัดทำร่างเค้าโครงของร่างกฎหมาย (Developing an Outline) การร่างเค้าโครงจะมีประโยชน์เพื่อเป็นการสรุปยอดรวมความคิดของผู้กำหนดนโยบาย และเพื่อให้เกิดความชัดเจนให้มากที่สุด นอกจากนี้โครงสร้างกฎหมายยังทำให้ร่างมีตรรกะ จะช่วยลดช่องว่างในร่าง การเขียนที่อาจซ้ำซ้อน และการขัดแย้งกันของร่าง การเตรียมร่างแรก (Preparing a First Draft) ในขั้นตอนนี้ผู้รับผิดชอบฯ จะยกร่างคร่าวๆ (a rough draft) ขึ้นมา โดยมุ่งไปที่ภาพใหญ่ของหลักการ ยังไม่ต้องสนใจรายละเอียดหรือความถูกต้องชัดเจนของถ้อยคำมากนัก ในขั้นตอนนี้ผู้รับผิดชอบฯ จะรู้ว่าสาระสำคัญตอนใดขาดหายไป และอาจต้องสอบถามข้อเท็จจริงหรือความต้องการจากผู้กำหนดนโยบายหรือส่วนราชการที่รับผิดชอบก็ได้

6.5 จัดประชุมคณะทำงานวิชาการ เมื่อได้มีการศึกษาและวิเคราะห์จนมีการยกร่างกฎหมายตามข้อ 6.3 แล้ว ควรจัดให้มีการประชุมคณะทำงานวิชาการเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายนั้นเป็นครั้งแรก โดยผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายดำเนินการจัดให้มีการประชุมคณะทำงานวิชาการ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกฎหมายที่ต้องการพัฒนา อาทิเช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์จากสถาบันการศึกษา นักกฎหมาย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนหรือประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างกฎหมาย รวมถึงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในร่างกฎหมายที่ยกขึ้นมานั้น

6.6 จัดประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาร่างกฎหมาย เมื่อร่างกฎหมายได้ผ่านการพิจารณาจากคณะทำงานวิชาการและเห็นชอบจากผู้บริหารสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมแล้ว เลขานุการคณะอนุกรรมการดำเนินการจัดให้มีการประชุมคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการสาธารณสุขได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสาธารณสุขมอบหมาย ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างกฎหมายนั้น รวมถึงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในร่างกฎหมายที่ยกขึ้นมาให้ถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น กรณีเป็นคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เมื่อผ่าน

การพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้เสนอร่างคำแนะนำนั้นต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา ผ่านศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อเสนอคณะกรรมการสาธารณสุขตามลำดับ ต่อไป

6.7 จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียต่อร่างกฎหมาย เมื่อร่างกฎหมายได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการอนุกรรมการครั้งแรกแล้ว ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจะต้องดำเนินการจัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่อาจเกี่ยวข้องต่อร่างกฎหมายนั้น ไม่ว่าผู้ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายนั้นจะเป็นหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อให้ร่างกฎหมายนั้นสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างแท้จริงและเป็นระบบ จำกัดสิทธิเสรีภาพและสร้างภาระแก่ประชาชนเพียงเท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด อันจะส่งผลในทางอ้อมให้ประชาชนยินยอมพร้อมใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย ลดภาวะการไม่เข้าใจกันและการเผชิญหน้ากันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน และเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินอีกทางหนึ่งด้วย รวมถึงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะต่างๆ สำหรับนำมาปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6.8 จัดประชุมคณะกรรมการฯ พิจารณาร่างกฎหมายที่ผ่านการรับฟังความคิดเห็น เมื่อร่างกฎหมายได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียและได้ปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำในร่างกฎหมายให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ได้ร่างกฎหมายที่สมบูรณ์แล้ว เลขานุการคณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 2 เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างกฎหมายนั้นอีกครั้ง

6.9 เสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (ผ่านศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข) เมื่อได้ร่างกฎหมายที่สมบูรณ์แล้ว ให้เลขานุการคณะกรรมการส่งเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา ผ่านศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อพิจารณากฤษฎีการ่างกฎหมายก่อนเสนอต่อคณะกรรมการสาธารณสุข

6.10 เสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการสาธารณสุข เมื่อได้ร่างกฎหมายที่สมบูรณ์ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ผู้บริหารสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือเลขานุการคณะกรรมการนำเสนอร่างกฎหมายพร้อมข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการสาธารณสุขเพื่อพิจารณา กรณีคณะกรรมการสาธารณสุขพิจารณาเห็นชอบ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขในฐานะหน่วยงานเลขานุการคณะกรรมการสาธารณสุขจะดำเนินการตามขั้นตอนและประกาศใช้ต่อไป ในกรณีคณะกรรมการสาธารณสุขพิจารณาไม่เห็นชอบ ให้ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายและเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาทบทวนร่างกฎหมาย หรือปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายตามมติที่ประชุมแล้วเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการสาธารณสุขอีกครั้ง แล้วแต่กรณี

7. คำนิยาม

การร่างกฎหมาย ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้ให้ความหมายว่า ได้แก่การเขียนข้อความในรูปร่างกฎหมาย (พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง เป็นต้น) ด้วยถ้อยคำที่ถูกต้องและแน่นอน เพื่อเสนอให้ผู้มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมาย (รัฐสภา คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี เป็นต้น) พิจารณาว่าจะประกาศใช้ร่างกฎหมายนั้นหรือไม่ หรือควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงร่างกฎหมายนั้นอย่างไร

การพิจารณาร่างกฎหมาย หมายความว่า การพิจารณาร่างกฎหมายโดยองค์กรต่างๆ ของรัฐ รวมทั้งกระบวนการขั้นตอน จนกระทั่งมีการประกาศใช้บังคับร่างกฎหมายนั้นแก่ประชาชน

กฎกระทรวง หมายความว่า กฎหมายซึ่งรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอันเป็นกฎหมายแม่บทได้ออกมาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินั้นๆ

ประกาศกระทรวง หมายความว่า กฎหมายซึ่งรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอันเป็นกฎหมายแม่บทได้ออกเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินั้นๆ โดยมีขั้นตอนการพิจารณาแตกต่างจากกฎกระทรวง

คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข หมายความว่า คำแนะนำที่คณะกรรมการสาธารณสุขได้ออกเพื่อแนะนำต่อราชการส่วนท้องถิ่น ตามความในมาตรา 10(3) และ (4) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

คณะอนุกรรมการ หมายความว่า คณะบุคคลที่คณะกรรมการสาธารณสุขได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสาธารณสุขมอบหมาย ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535